

સામાનાર્થી શબ્દો ભાગ -૧

www.shikshanjagat.in

- **લોચન:-** ચક્ષુ, આંખ, નયન, નેણ, દગ, નેત્ર, આંખ્ય, ઈક્ષણ , લિપ્સા, ચાક્ષુસ, આર્ક્ષ,નેન
- **અવાજ :-** રવ, ધ્વની, નિનાદ, શોર, ઘોઘાટ, ઘોષ, સ્વર, બૂમ, વિરાવ,કલરવ,કિલ્લોલ,શબ્દ,સૂર,કંઠ,નાદ
- **આકાશ :-** વ્યોમ, નભ, અંબર, આભ, ગગન, અંતરિક્ષ, અવકાશ, આસમાન, ગચણ, સુરપથ,વિતાન, નભસિલ,ફલક
- **રજની :-** રાત્રિ, નિશા, ક્ષિપા, શર્વરી, યામિની , વિભાવરી, નિશીથ, ઘોરા, દોષા, ત્રિયામા,રાત
- **સાગર:-** સમુદ્ર, ઉદધિ, રત્નાકર, અબ્ધિ, દરિયો, સમંદર, અંભોધી, મહેરામણ, જલધિ , અર્ણવ, સિધુ, અકૂપાર, મકરાકટ, કુસ્તુભ,સાયર,જ્વલનિધી,દધિ, સાયર,અર્ણવ,રત્નાકર,મહેરામણ,મહોદધિ
- **નસીબ :-** ભાગ્ય, કર્મ, કિસ્મત, ઇકબાલ, નિયતિ , વિઘાતા, પ્રારબ્ધ, દૈવ, તકદીર
- **સુવાસ :-** પમરાટ, મહેંક , પરિમલ, સૌરભ, મધમઘાટ, ખૂશ્બુ, વાસ,પીમળ,સુગંધ , પરિમણ,ફોરમ,
- **ધરતી :-** પૃથ્વી, ધારિણી, વસુંધરા, વસુધા, અવનિ, વિશ્વભંરા,અચલા, વસુમતી,ધરા, ભોય,જમીન, ભોમકા,ધરિત્રી , ક્ષિતી, ધરણી, ભૂપુષ્ , મેદિની, ભૂતળ, પ્રથમી, ભૂમિ, ઈલા, ઉર્વી, ભૂલોક, રત્નગર્ભા,અવનિ,
- **સૂરજ :-** રવિ, સૂર્ય, શુષ્ણ, ચંડાશુ, માર્તંડ, પુષ્કર, દીશ, અર્યમા ,આદિત્ય, ચિત્રભાનુ, તિગ્માંશુ , મધવા, અંશુમાલી , મરીચી , ખગેશ ,ભાણ, વિભાકર, ક્લિંદ, સવિતા, ભાસ્કર, દિવાકર, ભાનુ, દિનકર ,ખુરશદે, કિરણમાલી, મિહિર,દિનકર,આફતાબ,આદિત્ય,અર્ક,ઉષ્ણાંશુ.દીનેશું
- **પંકજ:-** કમળ, પદ્મ, અરવિંદ, નલિન, ઉત્પલ , અંબુજ, જલજ, સરોજ, રાજીવ, સરસિજ ,નીરજ, શતદલ , તિલ સ્મી, તોયજ, પુંડરિક, કોકનદ,કુવલય, કુસુમ,વારિજ,પોયણું,
- **ભમરો :-** ભ્રમર, મધુકર,દ્વિરેફ , આલિ, ભુંગ, ઘંડ, મકરંદ, શિલીમુખ,મધુપ , દ્વિક
- **પાણી :-** જલ, સલિલ, ઉદક, પય, વારિ, અંબુ, નીર, આબ, તોય, તોયમ
- **વિશ્વ:-** સૃષ્ટિ, જગ,જગત,દુનિયા ,સંસાર, લોક,આલમ,બ્રહ્માંડ, ભુવન,ખલક,દહર
- **દિવસ:-** દહાડો,દિન,દી,અહર (આજ),
- **ચાંદની:-** ચંદની,ચાંદરડું,ચાદરણું,ચંદ્રકાંતા,ચંદ્રજ્યોત,ચંદ્રપ્રભા,ચંદ્રિકા,ચાંદરમંકોડું,કૌમુદી,જયોત્સના,ચંદ્રિકા, ચન્દ્રપ્રભા
- **પર્વત:-** પહાડ,ગિરિ,નગ,અદ્રિ,ભૂધર,શૈલ,અચલ,કોહ,તુંગ,અશ્મા,ક્ષમાધર,ડુંગર,
- **જંગલ :-** વન,વગડો,અરણ્ય,રાન,ઝાડી,અટવિ,વનરાઇ.કંતાર,આજાડી,કાનન,અટવી
- **વરસાદ :-** વૃષ્ટિ,મેઘ,મેહ,મેહુલો,મેવલો,મેવલિયો,પર્જન્ય,બલાહક
- **પક્ષી :-** પંખી, વિહંગ,અંડજ ,શકુંત,દ્વિજ,શકુનિ,ખગ,બ્રાભણ,નભસંગમ,વિહાગ,વિહંગમ.શકુન,શકુનિ,ખેચર
- **વાદળ:-** નીરદ,પયોદ,ધન,મેઘલ,જીમૂત.જલદ,મેઘ,બલાહક,અબ્રકુલ,અંબુદ,વારિદ,ઉર્વી,અબ્દ,જલધર, પયોધર, અંબુધર,અંબુવાહ, અંભોદ,અંભોધર,તોયદ,તોયધર

- **મુસાફર:-**પથિક, અધ્વક, પંથી,રાહદારી,યાકિ, વટેમાર્ગુ,ઉતારુ, પ્રવાસી
- **પ્રવીણ:-**કાબેલ, હોંશિયાર,ચાલાક,પંડિત,વિશારદ,ધીમાન,વિદગ્ધ, પ્રગ્ન બુધ,દક્ષ, કોવિંદ, તજજ્ઞ,કર્મન્ય,ચકોર,નિષણાંત, આચાર્ય, ખૈર,વિદ્યાગુરુ,ભેજાબાજ,પારંગત , ચતુર,કુશળ ,પાવરધો ,કુનેહ, ખબરદાર
- **બગીચો :-**વાટિકા,વાડી,ઉદ્યાન,પાર્ક,વનીકા,આરામ,ફૂલવાડી,ગુલિસ્તાન,ગુલશન, ખેતર,બાગ,ઉપવન
- **અરજ :-**વિનંતી, વિનવણી, પ્રાર્થના, આજીજી, બંદગી,વિજ્ઞાપ્તિ ,કરગરી,કગરી,અભ્યર્થના,ઈબાદત,અનુનય, અરજી,ઇલ્તિજા, અર્ચના,આર્જવ,સરળતા
- **ભપકો:**ઠાઠ,દંભ,દમામ,પાખંડ,ઠસ્સો,ઠઠારો,શોભા,શણગાર,આડંબર,દબદબો,રોફ,ભભક,ચળકાટ,રોફ,તેજ, ડોળ
- **સેના :-** લશ્કર, સૈન્ય, ચેમૂ,અનીક,કટક,ફોજ,પલટન,અસ્કર,દલ.
- **ઝઘડી :-**બબાલ, વિગ્રહ,લડાઈ,જંગ, ધમસાણ, અનિક, તકરાર, યુદ્ધ, ટંટો, તકરાર, કલહ, રકઝક,તોફાન, કજીયો,કંકાસ,હુલ્લડ, પંચાત, ઝંઝટ, બળવો, ધીંગાણું, બખેડો, ભંડન,ચકમક
- **કાપડ :-** વસ્ત્ર, અશુંક,અંબર , વસન,પટ,ચીર,કરપટ,પરિધાન,લૂંગડુ,વાઘા
- **ઝાકળ :-** શબનબ,ઓસ,ઠાર,બરફ,હેમ,તુષાર
- **સફેદ:-** ધવલ, શુક્લ,શ્વેત,શુભ્ર,શુચિ,વિશદ,ઉજળું,ગૌર
- **વૃક્ષ :-** તરુ,ઝાડ,પાદપ,તરુવર ,દ્રુમ.દરખત,
- **અંધારું:-** તમસ,વદ,તિમિર,તમિસ્ર,ધ્વાંત,અંધકાર,કાલિમા,
- **પુત્ર:-** નંદ,દીકરો,સુત,આત્મજ,વત્સ,તનય,તનુજ,બેટો,છોકરો
- **પુત્રી :-** દીકરી,સુતા,તનુજા,ગગી,છોકરી,બેટી,આત્મની,આત્મજા,દુહિતા,કન્યા,તનયા
- **ફૂલ :-** પુષ્પ,કુસુમ,ગુલ,સુમન,પ્રસૂન,કુવ,કળી,
- **ગંધ :-** વાસ,બાસ,સોડ,સોરમ,બદબૂ, બૂ,કુવાસ
- **છાત્ર:-** શિષ્ય,શિક્ષાર્થી,અભ્યાસી,વિદ્યાર્થી
- **પથુ:-** ઢોર,જાનવર,જનાવર,તૃણચર,ચોપગું
- **સિંહ:-** વનરાજ,કેશરી,પંચમુખ,પંચાનન,કેશી,કરભરી,હરિ,શેર,ત્રસિંગ,સાવજ,મૃગેન્દ્ર,મયંદ
- **શિક્ષક:-** ગુરુ,અધ્યાપક,શિક્ષણકાર,શિક્ષણશાસ્ત્રી,પ્રાધ્યાપક
- **વાઘ :-** વ્યાઘ,શેર,શાર્દૂલ,દ્રીપી
- **અશ્વ:-** ઘોડો,તોખાર,તેજી,ઘોટક,તુરંગ,હય,વાજી,રેવંત,સૈધવ
- **ગઘેડો:-** ખર,ગદંભ,ખોલકો
- **ઉજાણી:-** જાજાત,જિયાફત,મિજબની,જમણ,મિજસલ,મેળાવડો,ઉત્સવ,ઉજવણી,સભા,સંમેલન
- **દુઃખ:-** આર્ત,પીડિત,વિષાદ,વેદના,પીડા,દર્દ,ઉતાપો,વ્યાધિ,વ્યથા,લાય,બળતરા,કષ્ટ,તકલીફ,અજીયત,આપ ત્તિ,વિપત્તિ શૂળ,આપદા,મોકાણ,
- **કનક :-** સોનું, હેમ,સુવર્ણ,હિરણ્ય,કંચન,કુંદન,કજાર,જાંબુનદ, હાટક,

- **ભારતી:** સરસ્વતી, શારદા, ગિરા, શ્રી, રાગેશ્વરી, વાણી, મયુર વાહીની, વીણા ધારિણી, હંસ વાહની, હંસ વાહિણી, વાગીશા, વાગીશ્વરી, વાગ્દેવી
- **ક્રોમળ:** મુલાયમ, મુદ્દ, ક્રોમલ, મંજુલ, સુકુમાર, નાજુક, ઋજુ, મુદ્દતા,
- **કોતર :** ખીણ, કરાડ, ભેખડ, બોડ, ગુફા, બખોલ, કુહર, ખોભણી, ગહવર, ગુહા, ઘેવર
- **સાપ:** સર્પ, ભૂજંગ, નાગ, અહિ, વ્યાલ, ભોરીંગ, પન્નગ, કાકોદર, ફણધર, ઉરગ, વિષધર, ભોમરંગ, આશીવિષ, અર્કણ, ચક્ષુઃશ્રવા, કાકોલ
- **હાથી :-** ગજ, દ્રીપ, કુંજર, વારણ, ગજાનન, હરિત, દ્વિરદ, માતંગ, સિંધુર, મતરંજ, કરિણી, ઐરાવત, કુરંગ, હસ્તી, મેગળ,
- **મહેશ:** મહાદેવ, આશુતોષ, ઉમાપતિ, નીલકંઠ, રુદ્ર, શંકર, શિવ, ધૂર્જટી, ઉમેશ, શંભુ, ચંદ્રમૌલી, યોગેશ, નીલકંઠ, ત્રિલોચન, ચંદ્રાગદ, શર્વ, ભોળાનાથ
- **હાથણી:** કરિણી, કરભી, માતંગી, હસ્તિની, વારણી
- **વાનર:** વાંદરો, કપિ, હરિ, શાખામૃગ, મર્કટ, લંગૂર, કપિરાજ, કાલંદી, હનુમાન, બાહુક, બજરંગબલી, પવનપુત્ર, પ્લવંગ, હરિ, વલીમુખ
- **મુગ:** હરણ, કુરંગ, સાબર, રુરુ, કૃષ્ણસાર, કાળિયાર, સારંગ, છીંકારવું
- **મુગલી:** મૃગી, હરણી, હરિણી, કુરંગણી, કુરંગી
- **મોર:** મયૂર, કલાપી, શિખંડી, શિખી, ધનરવ, કલાકર, નીલકંઠ, શકુંત, કેકાવલ, કલાપી, ઢેલ
- **શરીર:** દેહ, કાયા, ઘટ, ખોળિયું, તન, તનુ, બદન, ડિલ, પંડ, પિંડ, કલેવર, ધાત્ર, બદન, જુસ્મ
- **ભંડાર:** કોશ, ખજાનો, કોઠાર, વખાર, ગોડાઉન
- **નરાધમ :-** નીચ, અધમ, કજાત, કપાતર, હરામી, નજિસ, નઠારું, નફફટ, ફૂર, નૃશંસનબત્તર
- **બુદ્ધિ :-** પ્રજ્ઞા, ચેતના, મતિ, અક્કલ, મેઘા, તેજ, મનીષ, સમજ, મતિ, ડહાપણ, દક્ષતા, મનીષા, જ્ઞાન
- **દુનિયા :-** સંસાર, જગત, આલમ, જહાં, વિશ્વ, ભુવન, ખલફત, મેદિની
- **બાળક :-** શિશુ, અર્ભક, શાવક, બચ્ચું, બાલ, સંતતિ, છોકરું, સંતાન, દારક, વત્સ
- **સરોવર:** સર, કાસાર, તળાવ, જળાશય, સ્ત્રોવર, મહાકાંસાર, ખાબોચિયું, તડાગ, દિર્ઘીકા, નવાણ, પલ્લવ, છીલર, જલાશય, પોખર પણઘટ, તડાગ
- **કપાળ:** લલાટ, ભાલ, નિલવટ, લિલવટ
- **વાળ:** બાલ, કેશ, રોમ, નિમાળો, તનુરુહ,
- **નાક:** નાસિકા, ધ્રાણેન્દ્રીય, નાસા, નાખોરું